

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **R.**, so sídlom v K., zastúpenej JUDr. D. B., advokátom v K., proti povinnej **Ž. B.**, bývajúcej v P., **pre vymoženie 462,65 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 8 Er 1101/2010, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. mája 2011 sp. zn. 17 CoE 149/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Povinnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Oprávnená podala súdnemu exekútorovi (JUDr. M. J., Exekútorský úrad L.) návrh na vykonanie exekúcie pre vymoženie istiny 462,65 € s príslušenstvom a trovami spojenými s vykonaním exekúcie na základe exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu v Košiciach zo 6. mája 2010 sp. zn. 2 C 82/2009. Súdny exekútor v súlade s ustanovením § 44 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučného poriadku) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) požiadal Okresný súd Lučenec o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Lučenec uznesením z 26. januára 2011 č.k. 8 Er 1101/2010-23 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Vyslovil záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky nachádzajúcej sa v poisťnej zmluve z 2. februára 2010 (vo Všeobecných poisťných podmienkach časť XV. bod 2). Poukázal na ustanovenie čl. 6 ods. 1, čl. 3 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 7 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii a na ustálenú judikatúru Európskeho súdneho dvora (rozsudok Oceáno Grupo Editorial

a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941, rozsudok Cofidis, C-473/00, Zb. s. I-10875), keď rozhodcovskou doložkou dochádza k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa. Podľa názoru okresného súdu oprávnená od počiatku takto koncipovanou rozhodcovskou doložkou sledovala, aby v prípade sporov zo zmluvy boli tieto vždy riešené na rozhodcovskom súde, ktorý sa nachádza v mieste jej sídla, za účelom minimalizácie jej nákladov a reálneho sťaženia uplatnenia práv spotrebiteľa. Spotrebiteľ v takejto situácii, vzhľadom na značnú vzdialenosť miesta konania pred rozhodcovským súdom, nemá právo relevantne sa proti návrhu zo strany veriteľa brániť, resp. sa zúčastniť konania pred rozhodcovským súdom. Podpisom zmluvy, obsahom ktorej je aj takáto doložka, sa spotrebiteľ vopred vzdáva práva na účinnú procesnú obranu, čo je v demokratickom zriadení a v podmienkach právneho štátu neprijateľné. Rozhodcovská doložka bola preto už v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, účinného v čase uzatvárania zmluvy, neplatnou. Rozhodcovské konanie sa teda uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť riadnym exekučným titulom pre vykonanie exekúcie. Preto považoval exekučný titul za materiálne nevykonateľný a absenciu jeho viazanosti za neodstrániteľnú prekážku brániacu vo vykonaní exekúcie.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie oprávnenej uznesením z 31. mája 2011 sp. zn. 17 CoE 149/2011 uznesenie súdu prvého stupňa bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení, na ktoré v podrobnostiach poukázal (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Dospel k záveru, že prvostupňový súd rozhodol správne, keď žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Uviedol, že bolo povinnosťou exekučného súdu, aby preskúmal exekučný titul aj s prihliadnutím na ustanovenie § 45 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní. Námietku oprávnenej, že exekučný súd nie je súdom nachádzacím, ale vykonávacím, z ktorého dôvodu nebolo v jeho právomoci preskúmať rozhodcovské rozhodnutie, nepovažoval odvolací súd za dôvodnú. Na základe ďalších námietok uvedených v odvolaní dospel k záveru, že rozhodcovská doložka začlenená do rámca Všeobecných poisťných podmienok v danom prípade spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka). Podpisom zmluvy, ktorej obsahom je aj dojednanie rozhodcovskej

doložky v uvedenom znení, sa spotrebiteľ reálne vopred vzdal práva na účinnú právnu obranu. Odvolací súd napokon zdôraznil, že rozhodcovský súd vôbec vec neskúmal z hľadiska spotrebiteľského práva. Rozhodnutie rozhodcu preberá formálne argumenty žalujúcej strany (oprávnenej) a rozhodca sa nevysporiadal s vylúčením inštitútov zameraných na ochranu spotrebiteľa, ktorým konaním porušil kogentné predpisy určené na ochranu spotrebiteľa.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie oprávnená. Navrhla napadnuté uznesenie a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietala vadu konania uvedenú v § 237 písm. a/ O.s.p., pretože súdy rozhodovali vo veci, ktorá nepatrí do ich právomoci. Podľa názoru oprávnenej rozhodcovský súd rozhodol v súlade so zákonom na základe riadne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Všeobecné súdy nemajú vo vzťahu k rozhodnutiam rozhodcovského súdu postavenie odvolacích súdov a preto v zásade nie sú oprávnené preskúmavať rozhodcovské rozsudky po vecnej stránke. Ustanovenie § 45 Exekučného poriadku umožňuje v uvedených prípadoch exekučné konanie zastaviť, nie však zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Skúmanie (ne)platnosti rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky v exekučnom konaní nemá žiadnu oporu v relevantných právnych predpisoch. Tiež namietala odňatie jej možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) nesprávnym postupom súdov spočívajúcim v tom, že vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi, ale bez nariadenia pojednávania. Týmto postupom ju vylúčili z možnosti vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a vysvetliť, ktoré časti predložených listín v ich vzájomnej väzbe viedli k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy. Napokon namietala nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Súdy oboch nižších stupňov (podľa jej názoru) nesprávne posúdili ustanovenia Exekučného poriadku a dospeli k nesprávnemu právnemu záveru, podľa ktorého sú oprávnené skúmať žiadosť na vydanie poverenia, resp. zastaviť exekúciu z dôvodu neprijateľnej rozhodcovskej doložky. V predmetnej veci bola totiž rozhodcovská doložka jednoznačne dohodnutá ako individuálna zmluvná podmienka v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka a ako taká vylučuje, aby bola považovaná za neprijateľnú a teda neplatnú podmienku.

Povinná sa k dovolaniu nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustný (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla dovolaním oprávnená, nevykazuje znaky ani jedného z uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ale dovolanie v predmetnej veci nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Preto prípustnosť dovolania oprávnenej z ustanovenia § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by prichádzalo do úvahy len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku či uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo

v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konanie, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je predmet konania významný, ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (pozri napr. R 117/1999, R 34/1995, rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998, č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania podľa § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení, rozhodujúcim je zistenie, že k takejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania podľa § 237 písm. b/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolateľka namietala vady konania uvedené v § 237 písm. a/ a f/ O.s.p., t.j., že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov a že postupom súdov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (§ 7 ods. 1 O.s.p.). V občianskom súdnom konaní súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy (pozri bližšie § 7 ods. 2 O.s.p.). Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (§ 7 ods. 3 O.s.p.).

Nedostatok právomoci súdu sa považuje za neodstrániteľnú podmienku konania, ktorá má ten dôsledok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť a vec postúpiť inému orgánu. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán.

V danej veci oprávnená procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. a/ O.s.p. nevyvodzuje z toho, že súdy vôbec nemali konať a rozhodovať. Ich právomoc konať v exekučnom konaní nepopiera. Vyčíta im iba, že v rozpore so zákonom a Smernicou

93/13/EHS preskúmali rozhodcovský rozsudok po vecnej stránke, t.j. preskúmali právoplatné exekučné tituly a že bez zákonom zvereného oprávnenia v exekučnom konaní skúmali prijateľnosť, či neprijateľnosť rozhodcovskej doložky. Oprávnená teda namieta, že rozhodnutia súdov nižšieho stupňa spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení zákona. Z určujúceho – obsahového – hľadiska (pozri § 41 ods. 2 O.s.p.) nejde zo strany oprávnenej o námietku nedostatku právomoci súdov, ale o námietku inú, ktorú oprávnená uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých založili v danom prípade svoje rozhodnutia.

Takto formulovanou námietkou nedostatku právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.) oprávnená nedostatočne zohľadňuje skutočnosť, že ňou napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (ako aj rozhodnutie súdu prvého stupňa) bolo vydané v exekučnom konaní, v ktorom rozhodovanie súdov jednoznačne vyplýva priamo zo zákona (pozri napr. ustanovenia § 29, § 38 ods. 3, § 44 ods. 1 Exekučného poriadku).

Vzhľadom na to, nie je opodstatnenou námietka dovolateľky o existencii vady konania podľa § 237 písm. a/ O.s.p. Súdny rozhodovali vo veci, ktorá patrí do ich právomoci.

Podľa názoru oprávnenej jej súdy tiež odňali možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi konania odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Podľa tvrdenia dovolateľky k procesnej vade konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. došlo postupom súdov tým, že vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi bez nariadenia pojednávania a bez jej účasti, čím jej znemožnili k vykonaným dôkazom sa vyjadriť.

V danej veci dospelo exekučné konanie do štádia posudzovania splnenia zákonom stanovených procesných predpokladov, za ktorých súd poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie. Dovolaním je napadnuté rozhodnutie vydané práve v tomto štádiu exekučného konania.

Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pritom (okrem iného) skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený doložkou o jeho vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania podľa § 103 O.s.p. V štádiu, v ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p., lebo postačujúce je, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane z v ňom založených listín). Vzhľadom na to, sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré sú zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní za prítomnosti účastníkov konania (oprávneného a povinného).

Ak potom dovolateľka vyvodzuje existenciu procesnej vady konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. z toho, že súdy vykonali dokazovanie bez nariadenia pojednávania a bez jej prítomnosti, ide o námietku neopodstatnenú. Namietaným postupom jej preto nebola znemožnená realizácia jej procesných oprávnení.

Dovolateľka napokon namietala nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a nespôsobuje

zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľky boli opodstatnené, mali by za následok vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia a nezakladali by prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné, ale v preskúmvanej veci o taký prípad nešlo.

Na základe uvedeného možno uzavrieť, že dovolanie oprávnenej nie je prípustné podľa ustanovenia § 239 O.s.p., ani podľa ustanovenia § 237 O.s.p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie, ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého uznesenia.

V dovolacom konaní úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenej, ktorá úspech nemala. Najvyšší súd Slovenskej republiky jej ale nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože žiadne trovy tohto konania jej nevznikli (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. februára 2012

v.r.

JUDr. Daniela D. Švecová,

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová